

بررسی روند بروز عفونت‌های بیمارستانی و الگوی مقاومت میکروبی در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی کردستان طی سالهای

۱۴۰۱-۱۳۹۸

نصرالله ویسی کارشناس بیماریها، معاونت بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، ایران

راحله مصطفایی کارشناس بهداشت عمومی، مرکز بهداشت سنندج، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، ایران

فرهاد کریمی کارشناس بهداشت محیط، معاونت بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، ایران

مقدمه و هدف:

عفونت‌های بیمارستانی به عنوان یکی مشکلات عمده سلامت موجب افزایش ابتلا، طول مدت بستری و افزایش مرگ و میر و هزینه‌های ناشی از طولانی شدن اقامت بیماران و اقدامات تشخیصی و درمانی در بیمارستانها می‌شود. در سالهای اخیر توجه زیادی به نظام مراقبت و گزارش دهی این عفونت‌ها معطوف شده است. هدف این مطالعه تعیین فراوانی موارد گزارش شده عفونت‌های بیمارستانی و مقاومت میکروبی در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی کردستان بود.

روش بررسی:

این مطالعه به روش توصیفی - تحلیلی و با استفاده از بررسی داده‌های نظام مراقبت عفونت‌های بیمارستانی در ۲۰ بیمارستان بالای ۱۰۰ تخت استان کردستان در سالهای ۱۳۹۸ لغایت ۱۴۰۱ انجام شد. کلیه موارد گزارش شده عفونت‌های بیمارستانی برابر پروتکل کشوری نظام مراقبت شامل کلیه افراد دارای علائم ابتلا به عفونت محدود یا منتشر که در اثر واکنش‌های بیماری‌زای مرتبط با خود عامل عفونی یا سموم آن در بیمارستان بستری شده بودند و بیمار حداقل ۴۸ تا ۷۲ ساعت بعد از پذیرش در بیمارستان به آن مبتلا شده بود و همچنین در زمان پذیرش علائم آشکار عفونت مربوطه یا بیماری را به طور نهنفتگی نداشته‌اند مورد بررسی قرار گرفت. آنالیزهای آماری با استفاده از نرم افزار SPSS ورژن ۲۲ انجام شد.

یافته‌ها: از مجموع ۲۰ بیمارستان تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی کردستان در مجموع ۵۱۹۶۲۴ مورد بستری طی این چهار سال (۱۳۹۸-۱۴۰۱) داشته‌ایم، از این تعداد ۶۲۷۳ مورد عفونت بیمارستانی با میانگین بروز ۲،۸۸ در ۱۰۰۰ بیمار - روز گزارش شده بود. فراوانی مرگ و میر ۳۴۳ نفر (۷/۷۶٪) از ۴۴۷۶ پرونده بوده است. بیشترین میزان بروز عفونت بیمارستانی در سال ۹۸ با میزان ۳۶،۳ و کمترین میزان مربوط به سال ۹۹ با میزان ۲،۳۷ در هر هزار نفر بستری بود. از کل موارد گزارش شده در طی چهار سال مورد مطالعه بیشترین موارد ۲۷،۲۰ مرتبط با عفونت‌های ادراری بود. عفونت‌های جراحی ۲۳،۲۶٪ و عفونت‌های تنفسی ۲۲،۷۵ درصد و عفونت‌های مرتبط با خون ۶،۶ درصد در رده‌های بعدی گزارش عفونت‌های بیمارستانی قرارداشتند. در بین پاتوژن‌های مختلف عامل عفونت‌های بیمارستانی نقش E.coli (۱۸،۳٪)، کلبسیلا (۹،۲۴٪)، سودومونا آئروژینوزا (۷،۴۲٪)، استافیلوکوک اورئوس (۶،۷۱٪) و استافیلوکوک اپیدرمیدیس (۴،۴۹٪) از بقیه پاتوژن‌ها بیشتر بود. میزان مقاومت E.coli به کاربایم روند افزایشی داشته است بطوریکه در سال ۱۳۹۸ ۶،۶ درصد بوده که در سال ۱۴۰۱ به ۶۲،۹ درصد رسیده است، مقاومت کلبسیلا به کاربایم و بتالاکتامازها به ترتیب ۵۰،۱۴ و ۷۲،۵۶ درصد بوده است. مقاومت سودومونا آئروژینوزا در برابر کاربایم ۵۰،۹٪ گزارش شد، مقاومت آسیتو باکتر به فلونیکولونها و کاربایم طی این مدت به ۸۷ درصد رسیده است. بیشترین میزان عفونت در زنان با ۵۳،۸۳ درصد و بیشترین گروه سنی افراد بالای ۶۵ سال با میزان ۳۳،۳۸ درصد و کمترین مقدار کودکان ۵-۱۴ سال ۲،۵۹ درصد را به خود اختصاص داده‌اند.

نتیجه گیری: یافته‌های پژوهش نشانگر آن است که گزارش دهی موارد عفونت‌های بیمارستانی در سال ۱۳۹۹ نسبت به دو سال دیگر کاهش داشته است. یکی از دلایل این موضوع می‌تواند به پاندمی کرونا و افزایش موارد بستری این بیماران در بیمارستانها باشد. گزارش دهی موارد عفونت‌های بیمارستانی در کردستان در مدت زمان پاندمی کرونا کاهش پیدا کرده است و در کل نسبت به میانگین کشوری و جهان کم گزارش دهی وجود دارد. الگوی مقاومت میکروبی طی این مدت روند افزایشی و نگران کننده را دنبال می‌کند.

واژه‌های کلیدی: عفونت بیمارستانی، مراقبت، بیمارستان‌های آموزشی، کردستان